

Exekuce prodejem zástavy

V případě exekuce prodejem zástavy je náklady exekuce třeba považovat - obdobně jako náklady soudního nebo jiného řízení, v němž byla oprávněnému pohledávka přiznána, jako účelně vynaložené náklady oprávněného při (soudním) výkonu rozhodnutí anebo jako náklady účelně vynaložené oprávněným k vymáhání nároku v exekučním řízení - za náklady spojené s uplatněním pohledávky; ve smyslu ustanovení § 121 odst. 3 občanského zákoníku proto patří k příslušenství pohledávky“. Jiný majetek povinného nelze k uspokojení pohledávky oprávněného ani jejího příslušenství v tomto typově výlučném exekučním řízení postihnout. Povinný tak může platně právně nakládat se svým majetkem, ohledně něhož nebyla exekuce nařízena, může s ním nakládat, aniž by se exekutor, oprávněný, nebo přihlášený věřitel mohl dovolat neplatnosti takového jednání; a to i přes zákaz nakládat se svým „ostatním“ majetkem (popř. majetkem ve společném jmění manželů) uložený mu v usnesení o nařízení exekuce.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 21 Cdo 3544/2013, ze dne 5.6.2014)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v exekuční věci oprávněné G.D. ASSOCIATED S.A. se sídlem, Britské Panenské ostrovy, zastoupené JUDr. P.V., advokátem se sídlem v P., proti povinnému J. M., zastoupenému Mgr. F.N., advokátem se sídlem v Ú.n.L., pro 2.702.956,01 Kč, vedené u soudního exekutora JUDr. J.P., Exekutorský úřad pro Prahu 5, pod sp. zn. 067 EXE 4184/09, o dovolání povinného proti usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 31. května 2013, č. j. 13 Co 470/2012-115, tak, že dovolání povinného se zamítá.

Z odůvodnění:

Na návrh původní oprávněné M.B.F. LIMITED, se sídlem S., Okresní soud v Tachově usnesením ze dne 4. 9. 2009, č. j. 11 Nc 5543/2009-11, nařídil exekuci podle vykonatelného rozsudku Okresního soudu v Lounech ze dne 1. 4. 2003, č. j. 11 C 628/2001-88, k uspokojení pohledávky oprávněné ve výši 2.702.956,01 Kč a nákladů předcházejícího řízení ve výši 27.000,- Kč a nákladů oprávněné a exekuce určených v příkazu exekutora, s tím, že „uspokojení se oprávněný může domáhat pouze z výtěžku prodeje zastavených nemovitostí: ½ budovy bez č. p./č. e. 49 (zemědělská stavba) na parcele č. St. 119/1 a parcely - zastavěná plocha a nádvoří č. St. 81 o výměře 117 m², nemovitostí zapsaných na listu vlastnictví č. 146 pro obec P., k. ú. B. u L., u Katastrálního úřadu pro Ústecký kraj, katastrální pracoviště Louny“, a provedením exekuce pověřil soudního exekutora JUDr. J.P., Exekutorský úřad pro Prahu 5. Týmž usnesením rozhodl dále, že „povinný nesmí po doručení tohoto usnesení nakládat se svým majetkem včetně nemovitostí a majetku patřícího do společného jmění manželů, s výjimkou běžné obchodní činnosti, uspokojování základních životních potřeb a udržování a správy majetku. Právní úkon, kterým povinný poruší tuto povinnost, je neplatný“.

Usnesením soudního exekutora ze dne 22. 7. 2013, č. j. 067 EX 4184/09-119, vstoupila do řízení v záhlaví označená oprávněná, G.D.A.SSOCIATED S.A. se sídlem Britské Panenské ostrovy, dále jen „oprávněná“.

Povinný se návrhem (doručený exekutorskému úřadu dne 12. 4. 2012) domáhal postupu podle ustanovení § 44a odst. 3 zákona č. [120/2001](#) Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů - dále jen „ex. řád“, protože „dle rozhodnutí nalézacího soudu se oprávněný může domáhat uspokojení proti povinnému pouze z

výtěžku prodeje zastavených nemovitostí (...). Výkladem exekučního titulu lze dovodit, že bez ohledu na budoucí výtěžek prodeje nemůže exekutor vést exekuci jiným způsobem (...). Zbylý majetek je nepostižitelný. Na druhou stranu nemůže bez dalšího s ohledem na omezení dané zákonem povinný nakládat se žádným majetkem, byť na základě rozhodnutí nalézacího soudu nepostižitelným“ a navrhl „aby soudní exekutor analogicky ve smyslu ustanovení § 44a odst. 3 exekučního řádu rozhodl tak, že se zákaz nakládání s majetkem nevztahuje na movitý majetek povinného a s výjimkou shora označené ideální jedné poloviny budovy v k. ú. B. u L. na nemovitý majetek povinného“.

Pověřený soudní exekutor usnesením ze dne 10. 5. 2012, č. j. 067 EX 4184/09-83, návrh povinného na vydání rozhodnutí podle ustanovení § 44a odst. 3 ex. řádu zamítl. Dospěl k závěru, že „ustanovení § 44a odst. 3 ex. řádu stanovuje, že soudní exekutor může rozhodnout o tom, že zákaz podle § 44a odst. 1 ex. řádu a podle § 47 odst. 4 ex. řádu nevztahuje se na majetek, který povinný uvedl v návrhu, jestliže povinný zároveň doloží, že jeho zbývající část zjevně a nepochybně postačuje k uhrazení vymáhané pohledávky oprávněného včetně nákladů oprávněného a nákladů exekuce“; povinný žádný takový majetek nedoložil, a proto jeho návrh není důvodný.

K odvolání povinného Krajský soud v Plzni usnesením ze dne 31. 5. 2013, č. j. 13 Co 470/2012-115, usnesení soudního exekutora potvrdil, protože exekuce byla nařízena jen na zastavené nemovitosti, a pohledávka oprávněného včetně příslušenství (tj. i nákladů exekuce) tak může být uspokojena pouze z výtěžku prodeje zastavených nemovitostí. Uzavřel, že „je nutné v případě exekuce prodejem zástavy vyloučit generální inhibitorium, tj. zákaz pro povinného nakládat s veškerým jeho majetkem podle § 44 odst. 7 zákona č. [120/2001](#) Sb. Z obsahu spisu se nenaznačuje, že by exekutor postihoval exekučními příkazy jiný majetek povinného nad rámec zastavených nemovitostí. Pakliže by tomu však bylo, byla by exekuce nad rámec zastavených nemovitostí nepřipustná a bylo by ji třeba částečně zastavit. Obranou proti takovému postupu by tedy byl návrh povinného na částečné zastavení exekuce ohledně majetku, který byl neoprávněně postižen exekučním příkazem. Ustanovení § 44a odst. 3 se vztahuje na jiné případy. V úvahu připadá tam, kde se nařízení exekuce vztahuje na veškerý majetek povinného, přičemž byl postižen v rozsahu přesahujícím potřebu uhrazení vymáhané pohledávky včetně nákladů oprávněného a nákladů exekuce“.

Usnesení odvolacího soudu napadl povinný včasné podaným dovoláním, v němž namítá, že „soud nesprávně pochopil čeho a proč se povinný domáhá. Povinnému je známo, že exekutor zrušil exekuční příkazy týkající se jiného než zastaveného majetku a nebylo tedy cestou podat návrh na částečné zastavení exekuce. Co však přetrvává, je těžko překonatelná překážka spočívající v bodu III. usnesení OS v Tachově čj. 11 Nc 5543/2009-11 ze dne 4. 9. 2009, dle kterého povinný nesmí po doručení usnesení nakládat se svým majetkem včetně nemovitostí. Uvedené usnesení brání povinnému jakýmkoliv způsobem nakládat se svým nemovitým majetkem, ačkoliv tento není exekutorem postižen a ani být postižen nemůže. V katastru nemovitostí je však exekuce vyznačena a při pokusu povinného nakládat s nemovitým majetkem by mohlo dojít právě k aplikaci § 44a exekučního řádu, kdy by se exekutor, oprávněný nebo přihlášený věřitel domáhali neplatnosti úkonu provedeného povinným. Povinný má za to, že právě institut § 44a zákona č. [120/2001](#) Sb. dopadá na tento případ“. Navrhl, aby dovolací soud zrušil napadené usnesení odvolacího soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací (§ 10a zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, dále jen "o. s. ř.") po zjištění, že dovolání proti pravomocnému usnesení odvolacího soudu bylo podáno oprávněnou osobou (účastníkem řízení) ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 odst. 1 o. s. ř. a že jde o rozhodnutí, proti kterému je dovolání přípustné podle ustanovení § 237 o. s. ř., neboť napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky procesního práva, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena, přezkoumal napadené usnesení ve smyslu ustanovení § 242 o. s. ř. bez nařízení jednání (§ 243 odst. 1 věta první o. s. ř.) a dospěl k závěru, že dovolání není opodstatněné.

Ustanovení § 44a ex. řádu bylo zařazeno do exekučního řádu zákonem č. [286/2009](#) Sb. kterým se mění zákon č. [120/2001](#) Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. [119/2001](#) Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí, zákon č. [262/2006](#) Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. [265/1992](#) Sb., o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. [7/2002](#) Sb., o řízení ve věcech soudců a státních zástupců, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. [283/1993](#) Sb., o státním zastupitelství, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“). Podle ustanovení čl. II. bod 1. věta před středníkem je aplikovatelné i na řízení zahájená před jeho účinností (přede dnem 1. 11. 2009). V této věci bylo řízení zahájeno dne 1. 9. 2009 návrhem doručeným soudu (§ 35 odst. a 2 ex. řádu ve znění účinném do 31. 10. 2009), proto by ustanovení § 44a ex. řádu bylo (případně) aplikovatelné i v této právní věci.

Podle ustanovení § 44a odst. 1 ex. řádu nerozhodl-li exekutor podle ustanovení § 44 odst. 4 ex. řádu jinak, nesmí povinný po doručení vyrozumění nakládat se svým majetkem včetně nemovitostí a majetku patřícího do společného jmění manželů, vyjma běžné obchodní a provozní činnosti, uspokojování základních životních potřeb svých a osob, ke kterým má vyživovací povinnost, a udržování a správy majetku. Právní jednání, kterým povinný porušil tuto povinnost, je neplatné. Právní jednání se však považuje za platné, pokud námitku neplatnosti nevznese exekutor, oprávněný, nebo přihlášený věřitel, aby zajistili uspokojení vymáhané pohledávky. Právní účinky vznesení námítky neplatnosti nastávají od účinnosti právního jednání, dojde-li exekuční příkaz nebo jiný projev vůle exekutora, oprávněného, nebo přihlášeného věřitele všem účastníkům právního jednání, k němuž exekutor, oprávněný nebo přihlášený věřitel vznesl námitku neplatnosti.

Podle ustanovení § 44a odst. 3 ex. řádu může exekutor na návrh povinného rozhodnout o tom, že zákaz podle odstavce 1 se nevztahuje na majetek, který povinný uvedl v návrhu, jestliže povinný zároveň doloží, že jeho zbývající majetek zjevně a nepochybně postačuje k uhrazení vymáhané pohledávky včetně nákladů oprávněného a nákladů exekuce.

Z uvedeného vyplývá, že ustanovení § 44a odst. 1 ex. řádu definuje tzv. generální inhibitorium. Tento procesní institut je založen na zakazu směřujícím vůči povinnému, kterému je pod sankcí relativní neplatnosti jím učiněných úkonů zakázáno nakládat s veškerým svým majetkem. Jeho smyslem je ze zákona povinnému znemožnit snižovat hodnotu svého majetku, vyvádět z něj věci a práva v průběhu exekuce, a mařit tím její účel. Pro uplatnění generálního inhibitoria není rozhodná výše pohledávky, pro kterou je exekuce vedena, protože směřuje k zachování nejvyšší míry výtěžnosti majetku povinného, a přimět jej, aby dostal své povinnosti uložené mu exekučním titulem.

V této právní věci se však generální inhibitorium neuplatní, protože exekuce je vedena prodejem zástavy. Nejvyšší soud v usnesení ze dne 31. 12. 2012, sp. zn. 21 Cdo 4022/2010, dovodil, že „při provedení exekuce prodejem zástavy lze pouze z výtěžku prodeje (zpeněžení) zástavy uspokojit nejen jistinu zajištěné pohledávky, ale i její příslušenství, které tvoří (srov. § 121 odst. 3 občanského zákoníku) úroky, úroky z prodlení, poplatek z prodlení a náklady spojené s jejím uplatněním. Podle ustálené judikatury soudů je příslušenstvím zajištěné pohledávky, které lze (při výkonu rozhodnutí nebo exekuci) uspokojit výlučně z výtěžku prodeje (zpeněžení) zástavy, také pravomocně přiznaná náhrada nákladů řízení o soudní prodej zástavy (srov. též právní názor vyjádřený v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 14.7.2010 sp. zn. 21 Cdo 1520/2009, které bylo uveřejněno pod č. 51 v časopise Soudní judikatura, roč. 2011). Odměna a náhrady, které soudnímu exekutorovi náležejí za exekuční činnost (§ 90 odst. 1 ex. řádu), jsou náklady exekuce (srov. § 87 odst. 1 ex. řádu). Vzhledem k tomu, že odměna je úplatou za činnost vykonávanou soudním exekutorem při provádění exekuce a že náhrady slouží ke krytí nákladů, které soudnímu exekutorovi vznikly zejména v souvislosti se ztrátou času při provádění exekuce, s doručováním písemností nebo s placením daně z přidané hodnoty, jde o náklady, jejichž vznik byl vyvolán uplatněním pohledávky v exekučním řízení ze strany

oprávněného a jeho (legitimním) zájmem na nuceném uspokojení pohledávky, která povinným nebyla splněna dobrovolně. Náklady exekuce je proto třeba považovat - obdobně jako náklady soudního nebo jiného řízení, v němž byla oprávněnému pohledávka přiznána, jako účelně vynaložené náklady oprávněného při (soudním) výkonu rozhodnutí anebo jako náklady účelně vynaložené oprávněným k vymáhání nároku v exekučním řízení - za náklady spojené s uplatněním pohledávky; ve smyslu ustanovení § 121 odst. 3 občanského zákoníku proto patří k příslušenství pohledávky“. Jiný majetek povinného nelze k uspokojení pohledávky oprávněného ani jejího příslušenství v tomto typově výlučném exekučním řízení postihnout. Z uvedeného vyplývá, že povinný může platně právně nakládat se svým majetkem, ohledně něhož nebyla exekuce nařízena, jinak řečeno může s ním nakládat, aniž by se exekutor, oprávněný, nebo přihlášený věřitel mohl dovolat neplatnosti takového jednání; a to i přes zákaz nakládat se svým „ostatním“ majetkem (popř. majetkem ve společném jmění manželů) uložený mu v usnesení o nařízení exekuce (bod III. usnesení Okresního soudu v Tachově ze dne 4. 9. 2009, č. j. 11 Nc 5543/2009-11). Závěrem lze shrnout, že ustanovení § 44a odst. 1 a 3 ex. řádu se na exekuční řízení prodejem zástavy nařízené podle exekučního titulu, kterým byl žalovaný zavázán k zaplacení peněžního plnění s tím, že žalobce je oprávněn svoji pohledávku uspokojit pouze ze zajištění zástavou, nevztahují.

Z uvedeného vyplývá, že usnesení odvolacího soudu z pohledu uplatněného dovolacího důvodu je správné. Protože nebylo zjištěno, že by bylo postiženo některou z vad, uvedených v ustanovení § 229 odst. 1 o. s. ř., § 229 odst. 2 písm. a) a b) o. s. ř. nebo v § 229 odst. 3 o. s. ř. anebo jinou vadou, která by mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, Nejvyšší soud České republiky dovolání podle ustanovení § 243d písm. a) o. s. ř. zamítl.

(zdroj: www.nsoud.cz)

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nepominutelný dědic](#)
- [Náhrada škody zaměstnancem](#)
- [Likvidace dědictví](#)
- [Jistota](#)
- [Insolvenční řízení](#)
- [Exekuce](#)
- [Započtení](#)
- [Reorganizace](#)
- [Soudní poplatky \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Spotřebitel \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správa společné věci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)